

Leo Trotskij: Tal angående kamrat Radeks¹ rapport om ”Kominterns taktik” vid den tredje kongressen

(Fjortonde sessionen, 2 juli 1921)

Först en kort formell kommentar. Kamrat Thälmann,² vars lidelsefulla tal vi nyss hörde, klagade på att han inte fick ordet efter mig. Men den ordning som talarna får ordet bestäms faktiskt av talarlistan. Kamrat Thälmann sa också att han är en mycket disciplinerad kamrat. Som sådan borde han ha accepterat talarlistans disciplin istället för att klaga på ett så objektivi faktum.

Kamrat Thälmann är också – och återigen orättmätigt – missnöjd med kamrat Lenin som påstås ha sagt att ”vi föreslår våra teser om taktiken och de övriga delegationerna har inte rätt att föreslå några förändringar”. Det är inte vad kamrat Lenin menade, och kamrat Thälmanns ståndpunkt med anledning av detta är helt felaktig. Lenin sa: ”De teser som vi har föreslagit är inte den ryska delegationens verk, och inte heller utarbetades de på ett tyst kontor under loppet av en timme eller så.”³ Kamrat Thälmann kan göra nödvändiga efterfrågningar bland medlemmarna i sin egen delegation, av dem kommer han att få höra att vi höll långvariga, uttömmande och ibland hetsiga förhandlingar och diskussioner om teserna, där medlemmar från den tyska delegationen också deltog och förde fram sina förslag, och att det gjordes ömsesidiga eftergifter. Och våra teser är resultatet av denna ganska mödosamma process. De av oss som deltog under utarbetandet av dem påstår inte att de antogs av alla partier, grupper och tendenser, men vi hävdar att teserna enligt vår uppfattning utgör en kompromiss, en eftergift till vänsterströmningen. Om en liten stund ska jag försöka analysera exakt vad ordet ”vänsterströmning” betyder här. Nu vill jag bara understryka att vi anser att dessa teser är den största eftergift vi kan göra till den strömning som här företräds av många kamrater, inklusive kamrat Thälmann.

Kamrater! Många delegater har privat uttryckt till mig att de är otåliga över att det går åt så mycket tid till diskussioner om den tyska delegationens inre angelägenheter. Enligt min åsikt är dessa kamraters otålighet obefogad. Den huvudfråga som diskuteras är marsaktionen. Det är naturligtvis mänskligt, alltför mänskligt, att personliga frågor, motsättningar och känslor blandas in i en så rent politisk fråga. Förvisso har en del kamrater skärpt den personliga och känslomässiga sidan av frågan i onödan, som till exempel kamrat Heckert,⁴ vars tal annars var mycket intressant. Men jag tror att vi här måste skilja ut det väsentliga i frågan, och denna kärnpunkt, huvudfrågan, är inte ett rent tyskt problem utan ett internationellt problem framför alla andra. I förhållande till Ryssland är

-
- 1 **Karl Radek** var en av Kommunistiska internationals ledare på Lenins tid. Han inledde sitt aktiva arbete 1910 inom den revolutionära oppositionen i den tyska socialdemokratien. Under Första världskriget anslöt sig Radek redan från början till Zimmerwaldvänstern. Efter att Luxemburg och Liebknecht hade mördats blev Radek en av det tyska kommunistpartiets ledande politiker. Under 1920-talet satt Radek i Kominterns exekutivkommitté, EKKI. Under en tid efter Lenins död tillhörde Radek Vänsteroppositionen, men 1929 kapitulerade han inför Stalin. Han anklagades falskeligen vid den andra Moskvarättegången 1937, och dömdes till fängelse, där han dog (troligen avrättad) 1939.
  - 2 **Ernst Thälmann** var en arbetare från Hamburg som var framstående inom den tyska arbetarrörelsen på 1920-talet. Under ett antal år ledde Thälmann det tyska kommunistpartiets vänster, bara för att senare svänga över till högern, det vill säga stalinismen. Han genomförde troget Kremles ödesdigra politik 1929-1933, då stalinisterna hjälpte till att splittra arbetarklassens led och på så sätt tillät Hitler att ta makten utan kamp. Thälmann fångades av nazisterna när han försökte lämna landet, och sattes i koncentrationsläger där han dog 1944.
  - 3 Ordagrant sa Lenin så här: ”Våra teser, som lagts fram av den ryska delegationen, har studerats och förberetts på det omsorgsfullaste och är resultatet av långvariga överläggningar och rådslag med olika delegationer.” (Lenin, *Valda verk i 10 band*, bd 10, s 362, ”Tal till försvar av Kommunistiska Internationals taktik”) - öa.
  - 4 **Heckert** var en framstående tysk kommunist som deltog i flera Kominternkongresser. Liksom övriga tyska ledare accepterade han under slutet av 1920- och början 1930-talet lydigt Stalins order. Han flydde till Sovjetunionen efter Hitlers maktövertagande, och dog 1936 i Moskva, enligt vissa uppgifter av slaganfall, enligt andra mördad av GPU under de stora utrensningarna.

det tyska partiet ett speciellt västeuropeiskt parti, som efter att ha utvecklats till ett oberoende, föredömligt och stort parti var det första att inleda självständiga aktioner. Och eftersom det unga, alltför unga, italienska partiet och det större franska partiet som likaså är ett ungt kommunistparti, i detta sammanhang står inför en likartad situation, så tror jag att alla delegationer, och i synnerhet de just nämnda, har mycket att lära av denna fråga.

Jag ska inleda min diskussion om marsaktionen med en analys av de förändringsförslag som har lämnats in. Ty kongressen måste välja mellan två strömningar. Jag kommer naturligtvis inte att ta upp de stilistiska och faktamässiga rättelser och tillägg som har gjorts till det första utkastet. Nå, vi måste välja mellan två strömningar. Mellan den strömning som representeras av kamrat Lenin, kamrat Zinovjev och i synnerhet kamrat Radek som höll rapporten, liksom av mig. Och den andra strömningen som uttrycks av förändringsförslagen, både som de står nu och de ursprungliga förslagen. Det är därför det är viktigt för oss att ta upp dessa förändringsförslag. Jag tänker begränsa mig till den del som handlar om marsaktionen. Med anledning av detta säger våra teser att vi anser att det var regeringens angrepp på proletariatet i centrala Tyskland som tvingades på VKPD (Tysklands förenade kommunistiska parti) marsaktionen, och vi ger ett erkännande av att VKPD genom sitt modiga uppträdande "bevisat, att det är Tysklands revolutionära proletariats parti." Därefter fortsätter vi med att blottlägga de främsta misstag som begicks under denna aktion, och avslutningsvis ger vi följande råd:

V. K. P. D. måste med hänsyn till det omsorgsfulla beräkandet av kamputsikterna taga upp- märksam hänsyn till de fakta och röster, som hänvisa till aktionens svårigheter och noggrant pröva dessas berättigande. Men så snart en aktion beslutats av partiledningen måste alla kamrater foga sig i partiets beslut och genomföra aktionen. Kritiken över aktioner får börja först efter desammas avslutande, den får endast utövas inom partiorganisationerna och måste taga hänsyn till det läge, i vilket partiet befinner sig gentemot klassmotståndarna. Då Levi överträtt dessa partidisciplinens självklara fordringar och partikritikens villkor, godkänner kongressen hans uteslutande ur partiet och anser varje politiskt samarbete med honom från den Kommunistiska Internationalens medlemmars sida för otillåtet.⁵

Men kamrat Brand är helt emot något övervakande organ och att partiet är skyldigt att ta hänsyn till dess förmanande råd. Vi kanske kommer att få tillfälle att återkomma till kamrat Brand, som är så kritisk mot förmanande övervakning, statistik och många fler saker. Vad föreslår de tyska kamraterna och andra för förändringar till detta stycke? De föreslår att Kominterns tredje kongress ska acceptera VKPD:s marsaktion som ett steg framåt och förkunnar följande:

Denna aktion innebär att Centraleuropas starkaste parti har övergått till verklig kamp. Den utgör det första försöket att i verkliga livet förverkliga det kommunistiska partiets ledande roll under det tyska proletariatets kamp – den roll som partiet har antagit i sitt grundningsprogram. Marsaktionen innebär en seger över USP:s (Tysklands oberoende socialistiska parti) öppet kontra-revolutionära karaktär och de maskerade centristiska elementen i VKPD:s egna led. Genom att under kampens lopp blotta partiets många misstag och organisatoriska brister, har marsaktionen gjort det möjligt att klart inse dessa misstag och brister och börja undanröja dem. Under sin utveckling avslöjade aktionen att partiets kampdisciplin inte är strikt nog, och den har hjälpt till att stärka den. Det drog till sig inte obetydliga massor av socialdemokratiska arbetare och skapade en revolutionär jäsning bland dessa partier. Långt från att ha försvagat organisationen har denna aktion tvärtom stärkt dess kampanda...

Och så vidare i all oändlighet.

Om man kräver att kongressen ska medge att marsaktionen inte bara var en massaktion som påtvingades arbetarklassen (och därmed partiet), utan också att partiet har uppträtt modigt; om man likaså kräver att kongressen ska erkänna att partiet under kampen försökte förverkliga kommunist-

⁵ *Teser från Kominterns tredje kongress*, på marxistarkiv.se, s 29-30.

partiets ledande roll – då borde kongressen trots allt även få rätt att säga om detta försök lyckades eller ej. När vi säger att marsaktionen var ett steg framåt, så vill vi med detta säga – åtminstone är det så jag tolkar det – att kommunistpartiet inte längre är en opposition inom det Oberoende socialistiska partiet eller en kommunistisk propagandaorganisation, utan ett enat, självständigt, fast sammansvetsat och centraliserat parti, som på ett självständigt sätt kan ingripa i proletarietets kamp, och att detta för första gången ägde rum under marsaktionen. I samband med den andra kongressen hade jag många diskussioner med franska kamrater om situationen i fackföreningarna och i partiet, och då sa jag till dem: ”Ja, precis som syndikalisterna, anarkisterna och socialisterna, är inte heller ni något annat än en opposition. Som ett resultat av det finns det vissa tendenser och nyansskillnader, och möjligen till och med dumheter. Så snart ni avskiljer er från den gamla organisationen och träder fram som en självständig kraft kommer ni att ha tagit ett stort steg framåt.” Detta har nu uppnåtts till fullo [i Tyskland]. Men det innebär inte att den första aktionen, detta första försök att spela en självständig ledande roll har visat sig bli framgångsrikt.

De säger att vi har lärt oss en hel del av den, och dessutom av just deras egna misstag. Det är vad deras förändringsförslag säger. Jag tänker inte stanna och läsa upp dem för er, men de hävdar att marsaktionens främsta förtjänst bestod av just detta, att den gav möjlighet att klargöra misstagen som gjordes under den, bara för att senare kunna undanröja dem. Är det inte lite väl fräckt att leta efter speciella förtjänster i detta avseende? Under ett privat samtal med kamrat Thalheimer sa jag till honom att han påminde mig om en rysk översättare på 1870-talet, som översatte en engelsk bok och i sin inledning påpekade att han hade översatt den bara för att visa världen hur värdelös den var. [Skratt.] Man inleder trots allt inte en aktion bara för att se vad den leder till för misstag, och för att undanröja dem efteråt. Dessa förändringar har skrivits som en sorts självtröstande och inte som en analys.

I sitt intressanta tal har kamrat Heckert målat en bild av marsaktionen som visar att läget vid denna tidpunkt var ytterst akut. Frågan om krigsskadestånden, ockupationen av Ruhrområdet, Övre Schlesien, ekonomisk kris, arbetslöshet, stora strejker. Under dessa omständigheter blev de sociala motsättningarna allt värre, och den slutgiltiga impulsen till partiets aktion kom från arbetarrörelsen i centrala Tyskland. En i sanning vacker, storslagen, ekonomisk bild! Men en annan kamrat som försvarade samma aktion beskrev en helt annan bild för oss. När kamrat Thalheimer om 30 år, redan gråhårig tar fram Mehrings⁶ penna för att skriva kommunistpartiets historia, kommer han att hitta dokument och böcker... [Radek avbryter: *I min magiska koffert. (Skratt.)*] Han kommer att återfinna dokument och böcker med en helt annan bild av rörelsen, nämligen: att den internationella situationen var helt förvirrad, och allmänt sett och på det hela taget uppvisade tendenser till kompromisser. Frågan om Övre Schlesien hängde i luften. Den kunde inte ha något revolutionärt inflytande. Frågan om nedrustning i Bayern? Tvärtemot Heckerts tal igår har *Rote Fahne* hela tiden förkunnat att det blev allt klarare att den frågan skulle komma att lösas med hjälp av en kompromiss på bekostnad av de de revolutionära arbetarna i Bayern och hela Tyskland, och dessutom utan att det blev några större sammandrabbningar i internationell skala eller mellan den tyska och bayerska regeringen. Och på samma gång kommer kamrat Thalheimer om 30 år att hitta artiklar som visar att krisen i Tyskland hade och har en helt annan karaktär än krisen i USA eller i England, att krisen i Tyskland inte blev lika katastrofal som i de två andra länderna, att Tysklands hela ekonomiska liv befinner sig i upplösning, och att krisen under de existerande ekonomiska förhållandena inte kunde bryta ut med tillräcklig kraft. Antalet arbetslösa i Tyskland är obetydligt i jämförelse med USA och England.

Vad gäller de inrikespolitiska förhållandena så befinner sig socialdemokraterna delvis i regeringen

6 **Franz Mehring** var en marxistisk politisk skribent och historiker inom den tyska socialdemokratin. Han anslöt sig ganska sent i livet till arbetarrörelsen efter att tidigare ha tillhört den borgerligt demokratiska rörelsen, men tillhörde därefter i flera decennier den socialistiska rörelsens vänster. Redan under början av motsättningarna med Kautsky gick han öppet med oppositionen. Trots sin höga ålder arbetade han under Första världskriget aktivt som skribent inom Spartakistförbundet. Han dog 1919 efter nästan 40 år som revolutionär.

och delvis i opposition. Samma sak gäller det Oberoende socialistiska partiet, som alltmer närmar sig socialdemokraterna. Fackföreningarna, deras byråkratiska ledning, är alla emot oss. Och vilken slutsats ska vi dra av det? Samma kamrat berättar ju trots allt för oss att det härskar en otrolig passivitet bland arbetarna, och att man måste göra en inbrytning i den med hjälp av revolutionära initiativ från en beslutsam minoritet. Heckert sa tvärtom att allting var i ständig förändring, att allting höll på att spricka sönder. Oväder och påfrestningar. Och sedan kom händelserna i centrala Tyskland. En annan kamrat sa: "Överallt var det ett stillastående trask. En mur av passivitet reste sig. Vi måste till varje pris bryta igenom den." Var och en av dessa bilder är utmärkt som en fullständig logisk enhet, men jag tror knappast att de stämmer överens med varandra. Ytterligare en annan kamrat – Koenen – vittnade om att det rådde öppet uppror i centrala Tyskland, medan det överallt annars härskade passivitet. Aktivitet omgavs av ett skal av passivitet. Allt detta ger intryck av att medlemmarna i den tyska delegationen fortfarande närmar sig frågan som om den till varje pris måste försvaras, men inte studeras eller analyseras. Och allt vi hör är så att säga ett medel med ett mål – som är att till varje pris försvara marsaktionen inför Internationalen. Men det kommer näppeligen att lyckas. Vad mig anbelangar är stötestenen det som kamrat Thälmann har påpekat. Han sa, att om vi antar teserna eller till och med de föreslagna förändringarna, "så kommer vi att genomföra en förändring av linjen i vårt land". Jag tror att vår modige och ståndaktige kamrat Thälmann i detta fall har rätt. Han har troligen mycket nära band till massorna. [Thälmann avbryter: *Ja verkligen, de allra närmaste.*] Jag betvivlar inte detta alls, i synnerhet om vi tar hänsyn till den sinnesstämning med vilken vissa kamrater har anlånt från Tyskland, eller med vilken de publicerade vissa artiklar och pamfletter där. De har trots allt gjort en lång och obekvämlig resa till Ryssland och fått möjlighet att tänka igenom situationen på ett lite mindre lidelsefullt sätt. Så lades då dessa teser fram som har mött så envist motstånd. Senare blev det diskussioner med andra delegationer, inklusive ryssarna, och de tyska kamraterna kan inte ha undgått att märka att kamraterna i internationalen inte betraktar saker och ting genom tyska glasögon. Och då inleder de så att säga in en strategisk reträtt.

Det går faktiskt inte att förneka att ändringsförslagen är farliga, inte så mycket genom vad de säger direkt och omedelbart, som genom att de i maskerad och diffus form försöker uttrycka tankegångar som under de mest intensiva kampdagarna och efter kampen var utbredda bland de tyska arbetarna och inom det tyska kommunistpartiets led i centralkommitténs namn. Kamrat Thälmann och andra säger: "Vi måste återvända med teser som inte förkastar oss." Vi vill inte heller alls det. Vi vill inte på något sätt förkasta det tyska partiet som för oss är ett av de bästa partierna. Men hela idén bakom marsoffensiven och kampens och segerns villkor utvecklas här på ett sådant sätt att en del av artiklarna, talen och cirkulärbreven från den tyska centralkommittén och dess medlemmar måste betraktas som något mycket allvarligt och farligt. Det är det viktigaste. De vill påverka situationen och förhindra att det antas en helt igenom exakt resolution, och istället få en oklar, otydlig resolution som de gradvis skulle kunna läsa in vilken ny mening de vill i, som de senare omärkligt skulle kunna läsa in en helt annan betydelse i. Det är det viktigaste. Det är otillåtligt. Ty enligt vår uppfattning är faran alltför stor för att tillåta ett så stort spelrum för att gradvis och omärkligt minska offensivlustan. Vi kommer aldrig att gå med på det, det är uteslutet. Ja, ni kan slå ner på oss med hjälp av ett beslut av kongressmajoriteten, men även i så fall kommer vi att fortsätta att kämpa inom de ramar och endast de ramar som kongressen anger för oss. Men jag hoppas att resolutionen om taktiken kommer att antas precis som den ekonomiska resolutionen. I det sistnämnda fallet ville vänsterkamraterna i vår tyska delegation också iscensätta någon sorts demonstration, och efter att principiellt ha antagit teserna så lade de ändå fram en resolution med diametralt motsatta åsikter. Men senare visade det sig att de beslutade sig för att inte hålla fast vid det de tidigare hade velat säga. Och i kommissionen kvarstod nästan inga av meningsmotsättningarna. Jag tror att exakt samma sak kommer att ske med de taktiska frågorna. Jag vet av personliga erfarenheter hur obehagligt det är att inte bli erkänd av en partikongress eller kongress i internationalen. Men, kamrater, jag tror att det för situationen i Tyskland är bäst att klargöra denna fråga. Jag tror inte på det Levi har sagt,

det vill säga att partiet kommer att gå under av det. Kongressen måste säga till de tyska arbetarna att ett misstag har blivit begånget, och att partiets försök att ta ledningen över en stor massrörelse inte blev framgångsrikt. Men det räcker inte. Vi måste säga att försöket var helt misslyckat – i den meningen att om det skulle upprepas så skulle det faktiskt kunna krossa detta storartade parti. [Thalheimer avbryter: *Du vet att det är uteslutet.*] För dig – ja, men inte för tusentals organiserade arbetare som har förutsatt att kongressen med hänryckning skulle hylla något som vi betraktar som en blunder. [*Kraftigt bifall.*] Samma sak gäller våra unga franska vänner. När vi diskuterade frågan om inkallelseordern 1919 i EKKI, frågade vi om det franska partiet skulle föra fram parollen att vägra lyda denna order. Vid det tillfället frågade jag en av våra unga vänner [Laporte]: ”Vad tycker du, borde de inkallade göra väpnat eller rent passivt motstånd?” Och kamraten svarade hetsigt: ”Givetvis med vapen i hand.” Han trodde att han på så sätt visade att han tyckte precis som Tredje internationalen, att han på detta sätt gav Tredje internationalen den största revolutionära glädje och att han fullgjorde sin plikt genom att tala som han gjorde. Han menade det verkligen, och han var ovillkorligt redo att bekämpa inkallelsen med vapen i hand. Vi hällde givetvis en spann iskallt vatten över honom, och jag tror att kamraten kommer att lära sig bättre. Han har kommit in i en ny miljö här, något han inte ser varje dag. Lite i taget slipas de vassa kanterna av. Men i Tyskland, Frankrike, Ungern! Under de 2-3 veckor som vi samlas till kongressens möten ändrar vi en hel del av våra uppfattningar. Men där, i de länderna, vad har förändrats där? Ingenting. Och den helt ickemarxistiska berömda offensivteorin har uppstått ur följande tankar: ”Gradvis reser sig en mur av passivitet, det är olyckligt. Rörelsen stagnerar. Därför, framåt marsch! Låt oss bryta igenom muren!” Det verkar som om ett helt skikt ledande och halvt ledande kamrater i det tyska partiet sedan länge har skolats i denna anda, och de vill höra vad kongressen har att säga i frågan. Om vi nu tillkännager att vi kastar ut Paul Levi genom fönstret, men på samma gång muttrar några förvirrade fraser om marsaktionen, och pekar på att den är ett första försök, ett steg framåt, om vi kort sagt dämpar kritiken med hjälp av frasmakeri – då kommer vi att ha svikit vår plikt. Det är vår plikt att klart och exakt säga till de tyska arbetarna att vi anser att offensivteorin är en stor fara. Och tillämpningen av den det allra största politiska brott.

Jag är helt överens med kamrat Zinovjev, och hyser precis som han förhoppningar att vi under denna kongress ska komma fram till en enhällig bedömning av vad vår verksamhet har för karaktär. Jag tror också att vi i denna ytterst viktiga taktiska fråga inte behöver göra några större eftergifter till den så kallade vänstern. Ett antal kamrater – bland annat fransmännen, tror jag – har uttryckt oro över kampen mot vänstern. Kamrat Zinovjev har behandlat det. Lyckligtvis har ordet ”*la gauche*” just i franskan en dubbel innebörd: *gauche* – något som står till vänster, och *gauche* – något som är hjälplöst, krångligt. [Utrop: *Linkisch!*] Ja, *linkisch*, men i ordets negativa mening. På tyska blir det för övrigt nästan samma sak. Nåväl, jag tror att vi under kampen mot den så kallade vänstern inte alls upplever att vi står till höger om denna ”vänster”.

Vi ser inget parti till vänster om oss, ty eftersom vi är den kommunistiska internationalen, den marxistiska internationalen, så följer av detta att vi är det mest revolutionära parti som finns. Alltså ett parti som är förmöget att utnyttja varenda situation och varje möjlighet, och som kan inte bara leda kampen utan också garantera seger. Det är det verkliga målet. Ibland glömmar man att vi måste lära oss strategi, att vi kallblodigt måste bedöma både vår motståndares och våra egna krafter, att vi måste bedöma situationen och inte kasta oss ut i strid för att bryta igenom en mur av passivitet, eller som en kamrat uttryckte det, ”aktivera partiet”. Därmed är vi naturligtvis tvungna att syssla en del med statistik, även om kamrat Brand har påpekat att opportunisterna lägger ner en hel del tid på det. I ett av hans tal hörde vi honom ställa svärdet i motsättning till statistiken, medan han i ett annat tal slungade anklagelser för opportunism mot oss. En sådan inställning är farligt för våra italienska kamrater, som fortfarande har en del statistik att syssla med. Om jag likt Heckert och Thalheimer skulle åberopa Italien, så skulle jag kunna säga: ”Här har vi ett land som är ödelagt av krig, och där arbetarna har övertagit fabriken, där Serratis anhängare har begått förräderi, och där fascisterna

plundrar arbetarnas tryckerier och sätter eld på arbetarinstitutioner. Och om detta parti inte höjer sin röst: 'Med Alla Krafter Framåt Mot Fienden' så är det ett fegt parti som kommer att dömas av historien." Men om vi inte tittar på saker och ting utifrån ett sådant frasmakeri, utan utifrån en kallblodig bedömning av situationen, då måste vi säga det kamrat Zinovjev sa, nämligen: de måste vinna arbetarklassens förtroende på nytt, ty just på grund av detta förräderi har arbetarna blivit mycket försiktigare. De kommer att säga till sig själva: "Vi hörde samma fraser från Serrati. Han sa samma sak och sedan förrådde han oss. Vad har vi för garanti att det nya partiet inte också kommer att förråda oss?" Arbetarklassen vill se partiet i handling innan den går ut i avgörande strider under dess ledning.

Under denna kongress har vi tre mer eller mindre klart avgränsade tendenser, tre grupper som tillfälligt har förvandlats till tendenser, och för att på ett riktigt sätt kunna värdera hur styrkorna samspelar under kongressen måste vi komma ihåg det. För det första har vi den tyska delegationen som har kommit hit nästan direkt från marsaktionens lågor, och som allra tydligast har uttryckt sin inställning till offensivteorin. Det har givetvis förkastats av en del tyska kamrater.

Sedan har vi de italienska kamraterna, som driver samma linje. Det är fullt förståeligt om vi påminner oss att deras parti har brutit med centristerna. De italienska kamraterna säger: "Äntligen är våra händer fria, nu kan vi uppfylla vår plikt och delta i massornas revolutionära aktioner och hämnas Serratis förräderi." Ni känner till, kamrater, att nuförtiden påstår inte bara Levi utan hela den kapitalistiska och "oberoende" pressen att marsaktionen beordrades av EKKI, och att Levi har blivit utesluten på grund av att han vägrade lyda denna order. Vissa kamrater i de franska och tjeckoslovakiska partierna har börjat fråga sig – och det visar hur lite de känner till EKKI:s anda – "Tänk om jag också en dag får en sådan order i EKKI:s namn och inte utför den, kommer jag då också att uteslutas ur partiet?" Dessa två olika stämningar finns representerade här.

Det finns också en tredje sorts uppfattningar, som vi hoppas uttrycks i våra teser. Den tredje tendensen hävdar att det naturligtvis vore vansinnigt av EKKI att anta en taktisk filosofi som rekommenderar att kampaktiviteten ska höjas med hjälp av mer eller mindre konstgjorda massaktioner, och att vi ska börja utfärda sådana order i olika länder. Just på grund av att vi nu har blivit tillräckligt starka, och som ett resultat av det står inför uppgiften att leda massrörelsen som ett självständigt centraliserat parti, är vi tvärtom ännu mer skyldiga att kallblodigt och ytterst grundligt analysera situationen i varje land, och närhelst det är möjligt och nödvändigt med all vår energi angripa och ta till offensiven. Det är just vad vårt förslag till teser säger.

En kamrat sa att det inte finns någon vänster i Frankrike. Nej, det finns ingen vänster där. Det franska partiet håller på att ömsa skal. Om man läser deras huvudorgan *l'Humanité* kan man finna en ganska förvirrad, formlös ton i agitationen och talen, och detta behandlas mycket bestämt i våra teser. Man kan givetvis också, för att låna ett uttryck från Bucharin, i *l'Humanité* återfinna "svinaktigheter från kamrat Longuets och hans närmaste vänner pennor". Tidningen är fylld av en kommunistisk vilja, men denna vilja tas inte tillräckligt i anspråk. Tidningens kommunistiska tänkandet i är varken skarpt eller tillräckligt klart. Det saknas en vilja att ständigt förklara och förändra situationen i revolutionär mening. När detta saknas i partiets centrala organ, då är det vad mig beträffar uteslutet att partiet kan frammana mäktiga revolutionära aktioner och leda dem. En första förutsättning för det är att det i partiets tidning och i hela dess agitation och propaganda gradvis utkristalliserar sig ett klart revolutionärt tänkande och en revolutionär vilja. Denna kristalliseringsprocess kan ta två, tre eller sex månader, kanske ett år, beroende på omständigheterna. Och för många kamrater kommer detta inte att äga rum snabbt nog. De tar inte hänsyn till att den inre betydelsen av denna process är – en revolutionär förvandling av ett stort parti. De vill hoppa över processen, och för dem verkar det bara saknas ett skäl för att inleda revolutionära aktioner. Och så säger de: Frossard och andra gör inte det ena eller det andra. Just i Frankrike där anarkister och syndikalister är så starka, och dessutom med det franska temperamentet och arbetarklassen i Paris, är 1919 års inkallelseorder ett utomordentlig skäl. Och det är fullt möjligt att en del av denna

arbetarklass – den bästa delen, den som kommer att vara av avgörande betydelse under de stora striderna – kommer att dras in i aktioner av yngre, mindre erfarna, otåliga kamrater, aktioner som kan visa sig bli katastrofala för den franska revolutionära rörelsen för många år framåt. Sådan är situationen. Man kan givetvis dra fram argumentet att: ”Ni väljer ut och angriper enskilda kamrater. Vi kan gå med på att den ena eller andra kamraten har hållit ett dåligt tal, men det handlar inte om det.” Kamrater, det handlar om det här: om alla kunde göra korrekta bedömningar skulle det inte behövas någon international. Uppgiften består just av att skarpt betona även den minsta fara så fort den visar sig. Uppgiften är att rikta uppmärksamheten på den, överdriva den om ni så önskar. Det viktiga är inte om jag eller ni överdriver faran, det beror på på hur högt man höjer rösten. Men risken att man blir försenad eller låter en situation glida sig ur händerna och gör det möjligt för denna tendens att växa och låta sig överraskas av provokationer, risken att detta utvecklas till en äventyrlig storbrand – det är en mycket allvarlig fara. Det är anledningen till att en del kamrater blir så hetsiga när de talar om det. Låt mig få säga, att när jag diskuterar detta privat med den ena eller andra kamraten, så märker jag ofta att han inte förstår mig, att han tänker för sig själv att jag är lite äldre medan han är lite yngre, att mitt hår redan är grått men att han är djärvare och att han närmar sig frågan utifrån hur humöret är, då säger jag till mig själv: den största faran är att en del kamrater inte är medvetna om att det finns något som heter riskabel mark, att de i revolutionär mening är politiskt oerfarna, att de inte förstår detta råd och hur relevant det är, och utifrån sin begränsade horisont tror de att någon drar dem åt höger. Inte alls!

Ni har brutit med opportunisterna och går framåt, men se er omkring: det finns inte bara opportunist i världen, utan också klasser. Vi har det kapitalistiska samhället, polisen, armén, bestämda ekonomiska villkor. En del är för er, en annan mer eller mindre neutral, en tredje är mot er. Det är en komplicerad värld, där det är en stor och svår uppgift att orientera sig på rätt sätt. Ni måste lära er det när ni svarar mig. Ni vill att jag ska bekämpa centristerna? Trots allt gäller fortfarande alla resolutionerna från de första och andra kongresserna helt och fullt. Och allt arbete vi är indraget i är trots allt inget annat än ett slag i ansiktet på opportunisten. Men vår uppgift är inte bara att oupphörligt fördöma opportunisten teoretiskt. Vi måste i praktiken krossa det kapitalistiska samhället, vi måste trycka fast borgarklassens skuldror mot marken och strypa den till döds. Det är uppgiften. Och för att lösa denna uppgift – jag måste upprepa detta – måste man kombinera statistikens iskalla språk med det revolutionära våldets lidelsefulla vilja. Vi ska lära oss detta och vi kommer att segra! [*Applåder och hurrarop.*]